

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-01-13

Ärendenummer SMF-2025-02014

Handläggare

Erik Johansson Lönnrot

Telefon: 031-368 48 97

E-post: erik.lonnrot@stadsmiljo.goteborg.se

Yttrande över motion av Patrik Höstmad (D) och Mariette Höij (D) om slätare markbeläggningar för ökad tillgänglighet i Göteborg

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden avstyrker motionen utifrån stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som stadsmiljönämndens eget yttrande.

Sammanfattning

Stadsmiljönämnden ska svara på en remiss av Patrik Höstmad (D) och Mariette Höij (D). gällande slätare markbeläggningar för ökad tillgänglighet i Göteborg. Motionärerna lyfter att vissa markbeläggningar i stadens offentliga miljöer kan upplevas som svårframkomliga och föreslår att tillgänglighet ska prioriteras tydligare vid val av markmaterial samt att relevanta styrdokument uppdateras i enlighet med detta.

Stadsmiljöförvaltningen delar motionens grundläggande intention om vikten av god tillgänglighet i det offentliga rummet och instämmer i att markbeläggnings utformning har stor betydelse för användbarheten i stadsmiljön. Samtidigt bedömer förvaltningen att motionens frågeställningar behöver hanteras samlat och i rätt ordning inom ramen för den pågående översynen av stadsmiljöpolycyn, där även Stadens golv och principer för markmaterial ingår.

Förvaltningen bedömer att en sådan samlad hantering ger bättre förutsättningar för tydliga och långsiktigt hållbara avvägningar där gestaltningen tar hänsyn till tillgänglighet, kulturmiljö, drift- och underhåll, ekonomi samt hållbarhetsaspekter. Samtidigt minskar risken för parallell eller motstridig styrning. Mot denna bakgrund bedöms motionens förslag till beslut inte vara ändamålsenliga att genomföra i nuläget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det föreslagna ställningstagandet att avstyrka motionens förslag till beslut medför inga omedelbara ekonomiska konsekvenser i form av nya investeringsbeslut, ökade driftkostnader eller förändrade intäkter. Hanteringen av motionens frågeställningar inom ramen för den redan beslutade översynen av stadsmiljöpolycyn ryms inom befintliga processer och planerad verksamhet.

Samtidigt berör motionen frågor som är ekonomiskt relevanta i ett längre perspektiv. Val av markbeläggning påverkar stadens kostnader över tid genom skillnader i livslängd,

drift- och underhållsbehov samt behov av framtida anpassningar och åtgärder. Förbättrad tillgänglighet kan i vissa fall innebära ökade initiala kostnader, men kan också bidra till minskat behov av punktvisa ombyggnader och särskilda anpassningar längre fram.

Förvaltningen bedömer att en samlad hantering av dessa frågor inom ramen för stadsmiljöpolycyn ger bättre förutsättningar för att beakta livscykelkostnader och göra långsiktigt hållbara ekonomiska avvägningar. En tydlig och sammanhållen styrning minskar även risken för ineffektiv resursanvändning och kostnadsdrivande platsvisa lösningar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det föreslagna ställningstagandet att avstyrka motionens förslag till beslut medför inga omedelbara ekologiska konsekvenser, då det inte innebär beslut om förändrade materialval eller genomförande av konkreta åtgärder i stadsmiljön i detta skede.

Hanteringen av frågorna inom ramen för den beslutade översynen av stadsmiljöpolycyn sker inom befintliga processer och innebär ingen direkt påverkan på miljö eller klimat.

Samtidigt berör motionen frågor som är ekologiskt relevanta ur ett långsiktigt perspektiv. Val av markmaterial påverkar resursanvändning, möjligheter till återbruk, klimatpåverkan över livscykeln samt hantering av dagvatten. Olika material och konstruktioner innebär skilda förutsättningar vad gäller hållbarhet, underhållsbehov och miljöpåverkan över tid.

Förvaltningen bedömer att en samlad hantering av dessa frågor inom ramen för stadsmiljöpolycyn ger bättre förutsättningar att integrera ekologisk hållbarhet i stadens styrning av markbeläggningar. Genom framtagande av övergripande och sammanhållande principer kan ekologiska aspekter vägas tillsammans med tillgänglighet, estetik, kulturmiljö och drift, vilket skapar förutsättningar för långsiktigt hållbara lösningar och minskar risken för fragmenterade eller kortsiktiga åtgärder.

Bedömning ur social dimension

Det föreslagna ställningstagandet att avstyrka motionens förslag till beslut innebär inga omedelbara sociala konsekvenser i form av förändrad tillgång till eller användbarhet av stadens offentliga miljöer, då beslutet inte medför några direkta åtgärder i stadsmiljön i detta skede.

Samtidigt berör motionen frågor som är centrala ur ett socialt hållbarhetsperspektiv. Tillgängliga och användbara offentliga miljöer är en grundläggande förutsättning för delaktighet, jämlikhet och trygghet i staden. Ojämna eller svårframkomliga markbeläggningar kan utgöra hinder för personer med funktionsnedsättning, äldre, barn och personer med barnvagn, vilket kan begränsa möjligheten att röra sig självständigt och ta del av stadens offentliga rum.

Motionens intentioner ligger i linje med stadens mål om social hållbarhet. Förvaltningen bedömer att en samlad hantering av dessa frågor inom ramen för stadsmiljöpolycyn ger bättre förutsättningar för långsiktigt konsekventa lösningar som stärker tillgänglighet och användbarhet i stadens offentliga miljöer. Genom tydligare och gemensamma principer kan sociala aspekter integreras på ett mer förutsägbart och likvärdigt sätt i stadens fortsatta utveckling.

Bilaga

Motion om slätare markbeläggning för ökad tillgänglighet i Göteborg.

Beskrivning av ärendet

Stadsmiljönämnden ska ta ställning till motion om slätare markbeläggningar för ökad tillgänglighet i Göteborg. Motionen har remitterats till nämnden för yttrande.

Bakgrund

Motionärerna lyfter att vissa markbeläggningar i stadens offentliga miljöer, såsom smågatsten, kan upplevas som hinder för framkomlighet och användbarhet. De föreslår att tillgänglighet ska ges ökad prioritet vid val av markmaterial samt att berörda nämnder ges i uppdrag att uppdatera relevanta styrdokument i linje med detta.

Göteborgs Stad har sedan tidigare styrdokument och tekniska anvisningar som reglerar tillgänglighet i offentliga miljöer. Samtidigt har behov identifierats av att se över stadens övergripande styrning av stadsmiljön i syfte att tydliggöra principer och avvägningar mellan olika krav och intressen.

Översyn av stadsmiljöpolicy

I budget för 2026 har kommunfullmäktige beslutat att ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till en uppdaterad stadsmiljöpolicy. I arbetet ska stadsmiljönämnden samt andra relevanta nämnder och bolag involveras.

Syftet med översynen är att stärka den övergripande styrningen av stadsmiljön, bland annat genom att skapa en mer sammanhållen och enhetlig inriktning för gestaltning samt att underlätta återbruk i planering och byggande. Översynen omfattar även Stadens golv och principer för markmaterial, där frågor om tillgänglighet, jämnhet, gestaltning, kulturmiljö, drift och hållbarhet ska behandlas i ett sammanhang.

Förhållande till styrning och budget

Arbetet med att ta fram en uppdaterad stadsmiljöpolicy sker i linje med beslutad styrning för stadsutveckling och hållbarhet i Göteborgs Stad, såsom den kommer till uttryck i budget och andra övergripande styrdokument. Genom att samla frågor om markbeläggning och tillgänglighet inom ramen för denna översyn skapas förutsättningar för att integrera tillgänglighetsaspekter i stadens långsiktiga styrning, utan att parallella eller överlappande regelverk utvecklas.

Förvaltningens bedömning

Stadsmiljöförvaltningen delar motionens uppfattning om att tillgänglighet är en grundläggande kvalitet i stadens offentliga miljöer och att markbeläggningens utformning har stor betydelse för hur stadsmiljön kan användas av olika grupper. Ojämna eller svårframkomliga markbeläggningar kan innebära hinder för bland annat personer med funktionsnedsättning, äldre, barn och personer med barnvagn, vilket gör frågan angelägen ur ett tillgänglighets- och jämlikhetsperspektiv.

Samtidigt bedömer förvaltningen att motionens förslag till beslut inte bör genomföras som ett fristående uppdrag. Frågor om markmaterial, jämnhet och tillgänglighet behöver hanteras samlat och långsiktigt inom ramen för stadens övergripande styrning av

stadsmiljön. En sådan hantering ska påbörjas genom den beslutade översynen av stadsmiljöpolicyn, där även Stadens golv med principer för markbeläggning ingår.

I detta arbete ska flera jämbördiga och delvis motstående intressen, vägas samman, där tillgänglighet utgör ett centralt och lagstyrt krav. Samtidigt behöver gestaltningen ta hänsyn till kulturmiljö, drift- och underhåll, ekonomi samt hållbarhetsaspekter.

Förvaltningen bedömer att dessa avvägningar behöver göras i ett sammanhang som ger tydlig och stadsgemensam vägledning, snarare än genom punktvisa ställningstaganden i enskilda ärenden.

Eventuella förändringar i tillämpande dokument bör därför ske först efter att överordnade styrdokument har setts över och förtydligats. Förvaltningen bedömer att det i nuläget inte är möjligt att ta ställning till lämpligheten eller omfattningen av sådana uppdateringar utan att först ha ett samlat ställningstagande på policynivå.

Sammanfattningsvis bedömer stadsmiljöförvaltningen att motionens frågeställningar är relevanta och angelägna, men att motionens förslag till beslut inte är ändamålsenligt att genomföra i nuläget. Genom att hantera frågorna inom ramen för den pågående översynen av stadsmiljöpolicyn skapas bättre förutsättningar för en samlad, tydlig och långsiktigt hållbar styrning av markbeläggningar i stadens offentliga miljöer.

Josefine Johansson

Avdelningschef

Planering och investering

Anders Ramsby

Förvaltningsdirektör